

SPRÅKNÄMNDEN FÖR FINLÄNDSKA TECKENSPRÅK – det 87:e mötet

tid fredagen den 12 maj 2023, kl. 10.05–15.12

plats Finlands Dövas Förbund, Stora mötesrummet A3.44, 3:e vån, Ljusa huset, Helsingfors (hybridmöte)

närvarande:

medlemmar	Sanna Paasonen	ordförande
	Janne Kankkonen	
	Laura Kanto	Zoom-deltagare, närvarande kl. 10.05–11.45 och 13.55–15.00
	Pekka Pasanen	Zoom-deltagare
	Thomas Sandholm	
	Mari Virtanen	
	Lena Wenman	Zoom-deltagare

sekreterare Maria Andersson-Koski
Leena Savolainen

gäster	Jenny Derghokasian	Finlands Dövas Förbund r.f., Zoom-deltagare
	Jarkko Keränen	§ 7, Zoom-deltagare
	Leticia F. W. Keränen	§ 7, Zoom- deltagare
	Päivi Mäntylä	Finlands Dövas Förbund r.f., Zoom-deltagare
	Phillipa Sandholm	§ 7, Dövas världsförbund
	Mervi Nevalainen	§ 7, Finlands Dövas Förbund r.f.

tolkar Sirpa Pelkonen
Janiina Laitinen

frånvarande: Elin Westerlund

PROTOKOLL

§ 1 Mötet öppnas

Ordförande öppnade mötet kl. 10.05.

§ 2 Mötets laglighet och beslutsförhet

Ordföranden konstaterade att mötet var lagenligt sammankallat och beslutsfört.

§ 3 Mötets föredragningslista

Redan innan mötet hade vi beslutat att ändra ordningen i föredragningslistan så att § 7 behandlades som § 5. Övriga punkter behandlades i den ordningen de presenteras på föredragningslistan, bortsett från § 6 (Diskussion om nämndens arbetspraxis, roll och ärenden som tas upp till behandling) som behandlades som § 8 så att alla nämndmedlemmar kunde delta i diskussionen. Föredragningslistan godkändes utan ändringar.

§ 4 Justering av föregående mötesprotokoll

Vi justerade det finska och svenska protokollet från föregående möte (det 86:e mötet, 10.3.2023), samt [sammanfattningen](#) på finskt teckenspråk. Båda protokollen och sammanfattningen godkändes utan ändringar.

§ 5 Integration av döva som flyttat till Finland

Teckenspråksnämnden diskuterade för första gången mer djupgående vilka integrationstjänster som erbjuds döva som flyttat till Finland. Vi bekantade oss inledningsvis med ämnet på ett allmänt plan och fokuserade sedan på situationen för de döva invandrare som inte haft möjlighet att delta Dövas folkhögskolas undervisning. På mötet närvarade följande gäster med personliga erfarenheter av integration: Leticia F. W. Keränen, Jarkko Keränen och Phillipa Sandholm. Också nämndmedlemmen Lena Wenman har invandrat till Finland.

Regionarbetare Mervi Nevalainen var inbjuden till mötet för att introducera ämnet. Nevalainens arbetsbild omfattar att stödja integrationen av döva invandrare i Finland. Några utdrag från hennes presentation:

- Döva som har flyttat till Finland är asylsökande eller kvotflyktingar, eller så har de kommit till Finland för att studera, arbeta eller av familjeskäl.
- Det kan vara svårt för döva invandrare att hitta andra i samma situation och skyddet av personuppgifter gör det svårt att dela information
 - Den första sammankomsten för döva invandrare ordnades i Ljusa huset år 2003 (40 deltagare från 14 olika länder). För många innebar sammankomsten den första träffen med andra invandrare och för en del var det en överraskning att det också kommit andra döva från det egna landet till Finland.
- År 2004 började Dövas folkhögskola ordna kortkurser för invandrare.
- År 2022 fanns 220 personer med invandrabakgrund, av 30 olika nationaliteter, i Finlands Dövas Förbunds kundregister.
- Förbundets regionarbetare erbjuder bland annat stöd för ärenden som berör uppehållstillstånd samt för ärendehantering med myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, arbets- och näringsbyråerna och FPA.

- Till en början ges döva invandrare inte rätt till FPA:s tolkningstjänster (på finskt eller finlandssvenskt teckenspråk) och tolkning till internationella tecken kan vara svårt att få.
- Efter ett års uppehåll i landet kan man söka om hemkommun, varefter det är möjligt att söka om tolkningstjänster, bostadsbidrag, barnbidrag, utkomststöd och handikappbidrag för barn.
- Stöd erbjuds också av bland annat av församlingarna (diakoner), döva habiliteringshandledare, HUS kulturpsykiatriska poliklinik, stödtjänster för boende ASPA och Dövas servicestiftelses hemtjänster.
- Digitalisering av tjänster försvårar ärendehantering eftersom informationen på webben erbjuds på språk som den döva invandraren ofta ännu inte kan läsa.

Sammandrag av nämndens diskussion

I många välfärdsområden erbjuds teckenspråksundervisning som en del av anpassningsträningen också för vuxna. Eftersom teckenspråksundervisning är ett behovsprövat stöd varierar tillgången beroende på området. Sanna Paasonen berättade att hon i sitt arbete också ansvarar för dylik undervisning.

Mervi Nevalainen berättade att det råder olika praxis i olika delar av Finland: inom det egna välfärdsområdet kan man ansöka om teckenspråksundervisning som en del av anpassningsträningen. Undervisningen kan ges i hemmet eller på distans. Studier i teckenspråk erbjuds delvis också som frivilligarbete bland döva, till exempel i form av kamratstöd (fi: [kaveritoiminta](#)). I samband med kamratstöd sker inlärningen i samband med vardagliga sysslor och interaktion, framom formell undervisning.

Laura Kanto påpekade att den subjektiva rätten till teckenspråksundervisning, som definieras i den nya lagen om funktionshinderservice, eventuellt också kunde tillämpas för vuxna invandrare. Därtill berättade Kanto att VIKKE-projektet år 2022 erbjudit distansundervisning i teckenspråk för familjer och att erfarenheterna varit överraskande positiva.

Teckenspråksnämndens förslag för att främja invandrares språkinlärning

- Myndigheterna inom välfärdsområdena behöver ett informationspaket om hurdana behov döva invandrare har och vilka lösningar som erbjuds i Finland. Ett informationspaket skulle ge alla områden tillgång till samma aktuella information.
- Döva invandrare behöver ett eget informationspaket.
- Arbets- och näringsministeriets broschyrer *Välkommen till Finland* och *Arbeta i Finland* ([Broschyrer och guider](#)) behövs också på finskt teckenspråk och på internationella tecken. I dessa versioner behöver man också beakta och tillägga

information som är central för döva invandrare¹. Särskilt viktigt är det att tillägga information om hur döva invandrare kan få teckenspråkstolkning i början av sin vistelse i Finland. FPA:s tolkningstjänster förutsätter kunskaper i finskt eller finlandssvenskt teckenspråk, vilket invandraren omöjligt kan behärska vid sin ankomst. Av gästernas personliga upplevelser framgick det att partnern eller någon annan närstående vanligen tvingas tolka mellan teckenspråkstolkare och den inflyttade innan invandraren fått tillräckliga kunskaper i finskt eller finlandssvenskt teckenspråk.

- Kunde Dövas folkhögskola också börja erbjuda distansundervisning i finskt teckenspråk och finska för döva invandrare?
- Det är viktigt att döva invandrare, direkt efter sin ankomst till Finland, får studera både finskt teckenspråk och finska. Båda språken behövs för att integreras i samhället. Ifall den som flyttat till Finland har en koppling till den finlandssvenska språkgemenskapen kan språkstudierna också gälla finlandssvenskt teckenspråk och svenska.
- På mötet framgick det att myndigheter har ringaktat döva invandrades behov av undervisning i finska och i stället prioriterat att rikta undervisningsresurser till hörande flyktingar. Motsvarande fall behöver synliggöras för att det ska vara möjligt att ingripa. En bra kanal är till exempel att kontakta Finlands Dövas Förbund regionsarbetare Mervi Nevalainen.

Beslut 1:

Teckenspråksnämnden informerar Finlands Dövas Förbund om diskussionen och föreslår att förbundet skulle se över döva invandrades situation som helhet. Vi beslöt också att fortsätta behandla ärendet genom att bjuda in representanter för relevanta myndigheter i frågor som berör invandrare, bland annat Migrationsverket.

I [bilaga 1](#) finns ett urval länkar till webbsidor med information om integration.

§ 6 Fortsatt diskussion om lätt finlandssvenskt teckenspråk

Teckenspråksnämndens hade för avsikt att fördjupa diskussionen om lätt finlandssvenskt teckenspråk genom att bjuda in FST:s verksamhetsledare Magdalena Kintopf-Huuhka samt Satu Siltaloppi och Camilla Lindholm, författare till artikeln "Suomenruotsalaiset viittomakieliset selkokielen kohderyhmä²" (ung. Finlandssvenska teckenspråkiga som målgrupp för lätt språk) till mötet. Tidpunkten passade dem ändå inte.

¹ Teckenspråksnämnden gick inte systematiskt igenom hurdan information som olika statliga myndigheter producerat för invandrare och tog inte heller ställning till vilket annat material som borde översättas till internationella tecken.

² En redigerad version av artikeln är publicerad [6.4.2023](#). Den ursprungliga [artikelversionen från 15.12.2022](#) finns publicerad på Tammerfors universitets webbsidor.

Teckenspråksnämnden förde en diskussion om teckenspråkiga dövas möjligheter att ta del av forskningsartiklar som berör deras språk och gemenskap. Vi diskuterade också på vilket sätt man kan delta i en akademisk diskussion ifall man själv inte är forskare. Inom vetenskapsfältet är det vanligt att uttrycka kritik genom att skriva ett bemötande eller en vetenskaplig artikel där den avvikande åsikten motiveras med referenser till forskning som stöder ens argumentation. Privatpersoner och institutioner utanför akademien har ändå också rätt att framföra sina synpunkter och starta diskussion. Teckenspråkiga som saknar forskarutbildning kan till exempel skriva eller teckna sina synpunkter och publicera inlägget via en lämplig mediekanal.

Beslut 2:

Vi beslöt att bjuda in Satu Siltaloppi och Camilla Lindholm till workshopen om lätt språk som nämnden planerar i november. Målet med workshopen är att fördjupa diskussionen om olika former och användningsområden av lätt finlandssvenskt och finskt teckenspråk.

§ 7 Övriga ärenden

a) Unescos [Atlas of World Languages](#)

Unescos nya databas över situationen för språk i världen publicerades i december 2022. Webbplatsen är ändå både tekniskt och innehållsmässigt halvfärdig. I databasen har finskt teckenspråk värderats som *3 definitivt hotat* (definitely endangered), men samma värdering har också gjorts för finlandssvenskt teckenspråk. År 2013 har ändå finlandssvenskt teckenspråk fått värderingen *2 allvarligt hotat* (severely endangered) av [Uclan-universitet](#) som tillämpat en teckenspråksanpassad modell av Unescos bedömningskriterier. I och med oklarheter i den nya databasen kan värderingen för finskt teckenspråk ännu inte anses vara säker. Leena Savolainen har varit i kontakt med både Unesco och med databasens finska kontaktperson vid Språkinstitutet, men det verkar som om problemen inte kommer att lösas särskilt snabbt.

b) Workshop för innebörden av lätt finlandssvenskt och finskt teckenspråk

I mars beslöt nämnden att i samband med årets (2023) sista möte, ordna en diskussion om lätt finlandssvenskt och finskt teckenspråk tillsammans med inbjudna experter. Vi planerade workshopen och vem som ska bjudas in till den. Nämnden fortsätter planera workshopen i samband med höstens första möte.

Beslut 3:

Vi beslöt att hålla ett kort nämndmöte för akuta ärenden samma dag som workshopen äger rum.

c) Språkinstitutet har inrättat en ny tjänst med särskilt anslag av UKM. [Lotta Jalava](#) har utnämnts till tjänsten och till hennes arbetsuppgifter hör särskilt att koordinera stöd och statusvård för de samiska språken, teckenspråken, romani och karelska.

d) Nyheter från möte om teckenspråksprogrammen vid Yle i april 2023

Janne Kankkonen deltog i Yles möte som handlade om ett kundråd för teckenspråkig programproduktion. Rådet fördelades i två grupper, där den ena gruppen behandlade produktioner på finskt teckenspråk och den andra produktioner på finlandssvenskt teckenspråk. I slutändan gav båda grupperna likartad respons.

Responsen i urval:

- Det är utmanande att hitta teckenspråkstolkade direktsända program på Yle Arenan. Många är tvungna att leta fram en direktlänk i någon av teckenspråkigas egna Facebook-grupper eftersom de inte lyckas hitta sändningen på Yles webbsidor.
- Yles sändning av tävling för ny musik (Uuden muusiikin kilapilu, UMK) som inkluderade tolkning till finskt teckenspråk, fick också många hörande tittare på Arenan eftersom sändningen utan tolkning kraschade. Att bara använda sig av en teckenaktör för alla musikbidrag fick respons av rådet som framöver önskade sig fler olika teckenaktörer för att bättre förmedla stilen i de olika sångerna (jämför Melodifestivalen i Sverige).
- Frågan "ser du hellre undertextade program eller program översatta till teckenspråk?" delade rådet: en del ansåg att undertextning fungerar bra medan andra önskade sig teckenspråksöversättning. En av fördelarna med översatta program är att översättningen bättre återger originalet. Undertextning kräver ofta en förkortad version av talet eftersom texten måste få plats på två rader som byts i rätt tempo.

e) Uppföljning av Duodecims uppdrag att skapa en guide för god praxis

En utnämnd panel vid den finska läkarföreningen Duodecim har producerat ett utkast till god praxis-guide om första information. Guiden är på remissrunda. Utlåtandena offentliggörs inte.

Eftersom Finlands Dövas Förbund kommer att ge ett utlåtande där dövas och teckenspråkigas perspektiv påtalas, ansåg Teckenspråksnämnden det inte nödvändigt att ge ett eget utlåtande.

§ 8 Diskussion om nämndens arbetspraxis, roll och ärenden som tas upp till behandling

Som grund för diskussionen hade sekreterarna sammanställt ett sammandrag över nämndens arbete:

- Tematisk lista över behandlade ärenden 1997–2009, se [Språkinstitutets finska webbplats](#) och en tvåspråkig sammanställning i [bilaga 2](#).
- Ett urval av ärenden som behandlats från och med 2010 i [bilaga 3](#).
- Nämndens treårsplaner 2012–2024 i [bilaga 4](#).

Sammandrag av diskussionen:

Kärnan i Teckenspråksnämndens verksamhet är att undersöka teckenspråken som språk och ge allmänna rekommendationer om deras användning. I det praktiska arbetet krävs ändå att nämnden konstant överväger hurdana ärenden som tas upp till behandling. Om ämnet exempelvis är språkpolitiskt finns risken att diskussionen för in på frågor som inte berör språk.

Ett bra exempel på behovet av gränsdragningar utgör ämnet "döva invandrare". Som språknämnd kan Teckenspråksnämnden diskutera döva invandrades språkutbildning som del av integrationen. Ändå finns det flera aspekter kring migration och integration som inte hör till Teckenspråksnämndens uppdrag att diskutera. Exempel på dylika aspekter är bland annat frågor om uppehållstillstånd, socialskydd och sysselsättning.

Som ytterligare ett perspektiv på gränsdragning tog vi upp hurdana diskussioner Teckenspråksnämnden kan delta i och hurdana diskussioner nämnden själv kan initiera. Som ett specialfall diskuterade vi huruvida Teckenspråksnämnden kan ta ställning till kvaliteten i varierande publikationer som berör teckenspråk eller teckenspråksanvändare. Vi konstaterade att dylika uppdrag i allmänhet inte lämpar sig för nämnden.

Nämndmedlemmarnas sakkunskap inom olika ämnesområden lyftes fram som en av Teckenspråksnämndens styrkor. Under nämndens möten dryftas olika ärenden som berör teckenspråken och de mångsidiga diskussionerna ökar kunskaperna bland alla närvarande. I nämnden representerar medlemmarna också sina egna arbetsgivare och -gemenskaper, vilket också gör det möjligt att föra vidare ärenden via flera kanaler. Utöver detta kan vem som helst ta del av nämndens diskussioner genom att läsa de offentliga protokollen eller titta på mötessammandraget på finskt teckenspråk. På detta sätt fyller Teckenspråksnämnden en viktig funktion i att både delta i och dokumentera pågående samhällsdebatter med koppling till teckenspråken i Finland.

För varje ärende överväger nämnden noga ifall ärendet behandlas genom diskussion eller om andra aktiva åtgärder krävs från nämndens sida. I relation till detta behöver nämnden granska sin egen roll i förhållande till andra aktörer på fältet och särskilt beakta det arbete som görs inom Finlands Dövas Förbund.

§ 9 Meddelanden

- a) Majoriteten av alla döva tolkar jobbar deltid. Mikaela och Thomas, [Yle Arena 6.5.2023](#). Gäster Tomas Uusimäki och Mari Virtanen.
- b) Siltaloppi, Satu 2023. [List Construction in Finland-Swedish Sign Language](#). Doktorsavhandling, doktorandprogrammet i språkforskning, Helsingfors universitet.
- c) Laura Kanto (Institutionen för språk och kommunikationsvetenskap, Jyväskylä universitet) har beviljats fyraårig finansiering av Finlands Akademi för forskning i *Näkökulmia lasten suomalaisen viittomakielen kehitykseen ja oppimiseen* (ung.

Perspektiv på barns utveckling och inläring av finskt teckenspråk). Jyväskylä universitets [nyhet 10.5.2023](#) (på finska).

- d) Föreningen Jakobstads Nejdens Döva rf fyller hundra år 9.6.2023. Nyhet på Finlands Dövas Förbund webbplats *Jakobstads Nejdens Dövas 100-årsjubileum firades med glädje*, [16.6.2023](#).
- e) *Miguel Peltomaa och kreativiteten i de egna händerna*. Den teckenspråkiga artisten och redaktören Miguel Peltomaa intervjuades i programmet Flinkkilä & Kellomäki, [Yle Areena 6.5.2023](#).
- f) Döva seniorers kulturevenemang ordnas i Tammerfors 16–17.6.2023. Nyheter på Finlands Dövas Förbunds webbplats [17.6.2023](#) och [29.6.2023 \(på finska\)](#).

§ 10 Följande möte

Sekreterarna skickar en Doodle-förfrågan för att fastlå tidpunkten för höstens två möten.

§ 11 Mötet avslutas

Ordförande avslutade mötet kl. 15.12.

Vid protokollet

Maria Andersson-Koski

Sekreterare

Justerat av

Sanna Paasonen

Ordförande

Bilaga 1. Språknämnden för finländska teckenspråk – det 87:e mötet 12.5.2023, § 5
Integration av döva som flyttat till Finland.

Ett urval länkar till webbsidor och övrigt material med information om integration som nämndes i samband med diskussionen.

- [Migrationsverket](#)
- Myndigheten för digitalisering och befolningsdata [Utlänning i Finland](#)
- [Intergration.fi](#)
- Arbetshälsoinstitutet, [Töissä Suomessa – tietoa maahan muuttaneille 13 kielellä](#)
(Arbeta i Finland – information till personer som flyttat till Finland på 13 språk, ingen information på svenska!)
- Information om det finländska samhället på [finskt teckenspråk](#) och [finlandssvenskt teckenspråk](#).
- Dövas folkhögskola [maahanmuuttajakoulutus](#) (enbart på finska)
- [Kotoutumisen sanasto](#) (ordlista på finska, Arbets- och näringsministeriet)
- [Sanasto](#) (ordlista på finska, projekt för kulturella minoriteter)
- [Lag om främjande av integration 2010/1386](#)

Bilaga 2. Teckenspråksnämndens möte 12.5.2023, § 8 Diskussion om nämndens arbetspraxis, roll och ärenden som tas upp till behandling.

Ärenden behandlade av Teckenspråksnämnden 1997–2009, lista sammanställd/översatt av Karin Hoyer 28.2.2012.

[Listan på Språkinstitutets webbsidor.](#)

Viittomisto (ei nimistö) – Teckenförråd (inte namnbestånd)

Virtuaalikoulu – Virtuellt skola

9.6.97 / 8. § viittomakielellä (På teckenspråk): [katsela](#) (titta) [lataa](#) (ladda) suomeksi (på finska): [pdf](#) 48,6 Kt

euro ja sentti – euro och cent

käsi puhelin, kännykkä – mobiltelefon

Turun seudulla käytettävät sormiaakkosiin pohjautuvat viittomat: SEMINAARI, RISKI, RUSINA, ROOLI ja RAHKA

– tecken baserade på handalfabetet som används i Åbotrakten: SEMINARIUM, RISK, RUSSIN, ROLL och KVARG

yksikäätinen 1 1/2 ja 2 1/2 vai kaksikäätinen 1 1/2 ja 2 1/2, kummat ovat sopivampia viittomakielisissä uutisissa käytettäväksi?

– 1 1/2 och 2 1/2 med en eller två händer, vad lämpar sig bäst för användning i de teckenspråkiga nyheterna?

avaruussukkula Discovery – rymdskytteln Discovery

homonymia suomalaisessa viittomakielellä sekä käsitteet "tuntomerkki", "tunnusmerkki", "rauhoitettu", "luonnonvarainen", "johtaja" ja "alainen"

– homonymer i det finska teckenspråket samt begreppen "kännetecken", "signalement", "fridlyst", "vild" (om växter, icke-odlad), "ledare" och "underlydande"

Numeraalit ja numeraalijohdokset -julkaisun aineisto – materialet i publikationen Räkneord och deras avledning

Mikkelin "Matemaattisia viittomia" -cd-rom – St. Michels cd-rom "Matematiska tecken"

sivistyssanojen ja erikoisalojen termien asema suomalainen viittomakieli – suomi -sanakirjan vastineissa (myös yleisesti suomenkielisten vastineiden valinnasta)

– vilken ställning har främmande ord och specialbranschens termer i ekvivalenterna i ordboken finskt teckenspråk – finska (och även allmänt om val av finska motsvarigheter)

Kuurojen Liiton biologian sanastotyö – laaja keskustelu uudisviittomien muodostusperiaatteista –
Finlands Dövas Förbunds arbete med en biologisk vokabulär – omfattande diskussion om principer
för hur nybildningar (neologismer) bildas

keskustelu uudisviittomien muodostustavoista – diskussion om hur neologismer (nybildningar)
uppstår

globalisaatio, digitaalinen, portaali, virtuaalinen, laajakaista – globalisering, digital, portal, virtuell,
bredband

kaksi PELI-viittomaa ja viittoma OTTELU – två SPEL-tecken och tecknet MATCH

Sopiiko viittoma KOHTA arkikielen ohella myös yleiskieleen? – lämpar sig tecknet SNART förutom
för vardagspråket också för allmänspråket?

curling

Suomessa lähivuosina valmistuneiden viittomakielen sanakirjojen tarkastelu – granskning av
teckenspråksordböcker som färdigställt i Finland de senaste åren

oikeustieteellisten termien viittomavastinetyö – rättsvetenskapliga termers
teckenmotsvarighetsarbete

Viittomakielen kuvasanakirjan digitaalinen versio – den digitala versionen av den teckenspråkiga
bildordboken

Viittomakielen sanastohanke, "viittomapankki" – *teckenspråkigt vokabulärprojekt, "teckenbank"*

Nimistö – namnbestånd

suositus YLEn Viittomakielisille uutisille eri tavoista viittoa ihmisten, tuotteiden ja maiden nimiä –
rekommendationer för YLE:s Nyheter på teckenspråk: olika sätt att teckna människors, produkters
och länders namn

Linux

Kuurojen Palvelusätiön Kotiväylä-palvelu – Dövas Servicestiftelses "Hempassagen"-tjänst

Kauniainen – Grankulla

YLEn "maiden ja kaupunkien nimiviittomien keruuhanke" – YLE:s "länders och städers namnteckens
insamlingsprojekt"

Australia ja Portugali – Australien och Portugal

Suomalaisen viittomakielen paikannimien kielenhuolto – millaisia periaatteita siinä noudatettaisiin?

– Språkvård av det finska teckenspråkets ortnamn – hurudana principer ska man följa?

Kotuksen nimiviittoma – Focis (Forskningscentralen för de inhemska språken) namntecken

viittomakieliset paikannimet vuoden 2007 teemana – Teckenspråkiga ortnamn temat för år 2007

poliittisten puolueiden nimet – Politiska partiers namn

palvelukeskus Sampolan nimenvaihdos – Servicecentret Sampolas namnbyte

Viitottujen kokonaisuuksien tarkastelu – Granskning av tecknade helheter

YLEn Viittomakielisissä uutisissa käytettävän viittomakielen tarkastelu kokonaisuutena – Granskning av teckenspråket som används i YLE:s teckenspråkiga nyheter i sin helhet

Maamme-laulu – Sången Vårt land

kalevalaiset runot – Kalevaladikter

Kuurojen Liiton Hely-projektissa tuotetun viittomakielen aineiston tarkastelu – granskning av det teckenspråkiga material som producerats av Finlands Dövas Förbunds "Hely"-projekt

viittomakielten kirjallistuminen Suomessa – de finländska teckenspråkens litteraritet

äidinkielen viittojan kääntäjän- ja viittomistaidon arvioiminen – tapaus Kelan viittomakieliset www-sivut – bedömning av kunskaper i översättning och tecknande av en person med teckenspråk som modersmål – fallet FPA:s webbsidor på teckenspråk

Kirkkohallituksessa tehty käännoistyö – Kyrkostyrelsens översättningsarbete

Isä meidän -rukouksen käännosehdotus – översättningsförslag till bönen Fader vår.

Herran siunauksen ja kastekäskyn käännosehdotukset – översättningsförslag till Herrens välsignelse och dopformulär

Uskontunnustuksen ja kymmenen käskyn käännosehdotukset – trosbekännelsen och de tio budorden

Kymmenen käskyn käännosehdotus – de tio budorden

Luukkaan evankeliumi – Lukasevangeliet

Kirkon toimituksissa käytettävä viittomakieli, laaja yleiskeskustelu – omfattande allmän diskussion om teckenspråket i kyrkliga förrättningar

Viittomakielisten pöytäkirjojen kielenhuolto ja muu kehittäminen

– *Språkvård och annan utveckling av teckenspråkiga protokoll*

Kohtaamiset kieliyhteisön kanssa – *Möten med språkgemenskapen*

keskustelutilaisuus Valtakunnallisessa viittomakieliseminaarissa 20.–21.9.1997

– *Diskussion under det riksomfattande teckenspråksseminariet 1997*

Valtakunnallinen viittomakieliseminaari 26.10.03, keskustelutilaisuus YLEn Viittomakielisten uutisten kielestä

– *Riksomfattande teckenspråksseminarium 2003, diskussion om YLE:s teckenspråkiga nyheter språk*

Kuurojen kulttuuripäivät 26.–28.5.06, kilpailu Kotuksen nimiviittomasta – *Dövas kultur dagar 2006, tävling om Focis namntecken*

viittomakielinen novelli –kilpailu – *Teckenspråkig novelltävling*

Kielipolitiikka – *Språkpolitik*

Kotuksen kielipoliittisen ohjelman vaikutus lautakunnan työskentelyyn – *Inverkan av Focis språkpolitiska program på nämndens arbete*

Viittomakielisten kielipoliittinen ohjelma – *Teckenspråkigas språkpolitiska program*

suomenruotsalaisella viittomakielellä tiedottamiseen liittyvät kielipoliittiset linjaukset

– *Språkpolitiska linjedragningar gällande information på finlandssvenskt teckenspråk*

Periaatekeskustelut lautakunnan kielenhuoltotyöstä – *Principdiskussioner om nämndens språkvårdsarbete*

Laajoja periaatekeskusteluja käytiin myös kahdessa lautakuntaa ennakoivan työryhmän kokouksessa

– *Omfattande principdiskussioner fördes också i två av den tidigare arbetsgruppens möten*

Muut asiat – *Övriga ärenden*

Finskt teckenspråk vai finländskt teckenspråk viittaamaan käsitteeseen "suomalainen

viittomakieli"? – *"Finskt teckenspråk" eller "finländskt teckenspråk" för att syfta på begreppet*

"suomalainen viittomakieli"?

Kotuksen eri kielilautakuntien roolit ja työskentelytavat – Focis olika språknämnders roller och arbetssätt

Voiko valokuvassa näkyvien talojen sijaintiin tai olemassaoloon viitata käyttämällä paikallistavaa (lokatiivista) viittomaa, jonka käsimuoto on "kaikki viisi sormea harallaan ja koukussa"?

– Kan man syfta på läget eller existensen av hus på ett fotografi genom att använda ett platsbestämmande tecken vars handform är "alla fem finger åtskilda och böjda"?

Bilaga 3. Teckenspråksnämndens möte 12.5.2023, § 8 *Diskussion om nämndens arbetspraxis, roll och ärenden som tas upp till behandling* .

Ärenden som behandlats av Teckenspråksnämnden, i urval från 2010 och framåt

Rekommendationer

- enskilda tecken, t.ex. virtuell skola, mobiltelefon, euro, cent, curling
- ortnamn (allmän rekommendation)
- teckenutbildning, nya tecken
- teckenspråkens namnförkortningar (SVK, SRVK, FTS, FSTS)
- [Laatua viittomakielelle kääntämiseen](#) / [Hur ser en bra teckenspråkig översättning ut?](#) 2015 (ärendet behandlades på 12 möten – och därtill också utanför mötestid)
- [Viittomakielisen aineiston laadun arviointilomake](#) / [Formulär för kvalitetsbedömning av teckenspråkigt material](#)

Ställningstaganden och utlåtanden

Ställningstagande om Yles och Humaks prov på att tolka nyheter från Östra Finland till finskt teckenspråk. (25.3.2011)

På finska:

[Avoin kirje Opetushallitukselle 9.4.2021](#)

[Viittomakieliasian neuvottelukunta lausunto 11.6.2020](#)

[Lausunto usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään 28.5.2020](#)

[Kannanotto Kelalle reletulkauksesta 15.5.2020](#)

[Viittomakielten lautakunnan lausunto koskien hallituksen kertomusta kielilainsäädännön soveltamisesta \(Valtioneuvoston kielikertomus 2017\)](#)

[Ehdotus hallituksen esitykseksi viittomakielilainiksi – Viittomakielien lautakunnan lausunto](#)

[Lausunto asiasta "Arviomuistio viittomakielilain tarpeesta" 28.2.2013](#)

[Lausunto viittomakieltä koskevista kielioloista 12.12.2012](#)

[Lausunto Kotus-työryhmän muistiosta 5.3.2010](#)

Utlåtanden som också skrivits (eller översatts) på svenska:

[Utbildningsstyrelsens svar på öppet brev 6.8.2021](#)

[Öppet brev till Utbildningsstyrelsen 9.4.2021](#)

[Delegation teckenspråksärenden utlåtande 11.6.2020](#)

[Utlåtande om flera språk i befolkningsdatasystemet 28.5.2020](#)

[Ställningstagande FPA relätolkning 15.5.2020](#)

[Behovet av teckenspråkslag utlåtande Teckenspråks Nämnden 28.2.2013](#)

Bedömning av teckenspråkiga publikationer

- S:t Michel "matematiska tecken" -cd-rom (27.5.2000)

- Granskning av teckenspråkiga ordböcker i Finland (30.11.2006)
- Digital version av "Viittomakielen kuvasanakirja", Diak (23.10.2008)
- Bovallius-yrkesskolas yrkesterminologi (2011), (mötet 16.2.2012)

Finlandssvenskt teckenspråk och språkets situation

- Omfattande diskussion om situationen för finlandssvenskt teckenspråk (25.3.2014)
- Språkpolitiska linjedragningar om informering på finlandssvenskt teckenspråk (21.4.2010)
- Diskussion om forskningsansvar för finlandssvenskt teckenspråk (Humak, JY, HY, FST, Finlands Dövas Förbund) (18.11.2019).

Bedömning av översättningsprov för konkurrensutsättning

- FPA (21.4.2010)
- Befolkningsregistercentralen (2.5.2017)
- FPA (som privatpersoner utanför mötestid, 2021)
- 5.5.2021 beslut om att nämnden inte fortsätter göra bedömningar (bland annat p.g.a. medlemmars kopplingar till tolkföretag)

Utredning av hotningsgraden för FTS i enlighet med Unescos kriterier (ärendebehandlingen inleddes 31.3.2016, diskussion med FDF styrelse 22.9.2017, "ansökan" till Unesco i december 2018)

Annat i urval

- På ett konkret sätt främja språkmedvetenheten (13.6.2016)
- Väcka diskussion genom översättningarna av Vårt land (ärendet behandlades på fyra möten – därtill utanför mötestid)
- Allmän språkexamen i finskt teckenspråk (YKI), Nina Sivunen (6.5.2014), öppet brev till UBS 19.4.2021
- Barns möjlighet att lära sig och använda teckenspråk (11.6.2019); besök av LapCI ry:s verksamhetsledare (18.11.2019)
- Dövblindas teckenspråk, omfattande diskussion, gäst Riitta Lahtinen (9.10.2019)
- Omfattande diskussion om teckenspråksundervisning (9.10.2020)
- Omfattande diskussion om läromedel (1.12.2020)
- Döva tolkars arbete
- Agera beställare av examensarbete (2021–22, Lena Wenman)
- Besök av UBS (5.5.2021)
- Lätt teckenspråk, lätt språk (5.5.2021->)
- Utveckling av teckenspråkiga protokoll (sedan 1997 har ärendet behandlats på omkring 25 möten)

- Tekniska lösningar som kunde underlätta navigeringen i teckenspråkiga videor
- Möten med andra språknämnder
- Besök av Språkinstitutet
- Teser för Finlands regeringsprogram

Bilaga 4. Teckenspråksnämndens möte 12.5.2023. § 8 *Diskussion om nämndens arbetspraxis, roll och ärenden som tas upp till behandling.*

Teckenspråksnämndens treårsplaner 2012–2024

1.6.2012–31.5.2015

Nämnden beslutade att fokusera sin verksamhet kring fem olika teman. Den inbördes ordningen på dessa teman kan variera, beroende på vilka frågor som dyker upp och är i behov av prioritering. Nämnden skall

- 1) ge rekommendationer om språkbruket både gällande översatta texter och i frågor om enskilda tecken. Man vill poängtera att nämndens medlemmar valts in på grund av sitt språkliga kunnande och att nämnden därför skall fokusera på att i sina arbetsuppgifter effektivt utnyttja denna kompetens i finskt och finlandssvenskt teckenspråk;
- 2) färdigställa kriterierna för språklig kvalitetsbedömning som är under arbete;
- 3) delta i den språkpolitiska debatten, t.ex. gällande den eventuella nya teckenspråkslagen;
- 4) öka kontakten till språkbrukarna genom att mer aktivt informera om nämndens verksamhet, t.ex. genom tecknade mötesreferat som är tillgängliga på nätet;
- 5) fortsätta att aktivt samarbeta med olika aktörer inom teckenspråksbranschen.

1.6.2015–31.5.2018

Nämnden beslöt att främja speciellt det som presenteras som punkter 1–3:

- 1) UNESCOs Atlas of the World's Languages in Danger gällande finskt teckenspråk.
- 2) Nämnden deltar med en presentation i "Språken i den självständiga Finland" -seminarium, som en del av Finland 100 -program.
- 3) Öka språkmedvetenhet inom språkgemenskapen, mm.
 - främja användning av Hur ser en bra teckenspråkig översättning ut?
 - skydda språks och språken samt dess användningsmöjligheter
 - följa de språkändringar som sker p.g.a. videosamtal- och -lagringsteknologi

Enligt resurser främjar nämnden också innehållet i punkterna 4–11. Ordningen behöver inte följa listan.

- 4) CEFR (Europeisk ram för inläring, undervisning och värdering av språk; Common European Framework of Reference)
 - Nordiskt samarbete för att främja användningen (nordisk nätverk för språkvårdare för teckenspråken)
 - Samarbete med Jyväskylä universitets Solki, ifall de får finansiering för CEFR-arbetet för teckenspråk.
- 5) [Livs – Lev i vårt språk](#), nämnden följer med och stöder utbildnings- och undersökningsprojekt för finlandssvenskt teckenspråk 2015–2017.
- 6) Att ta i beaktan hur döva invandrare lär sig språk.

- 7) Användning av korpusar som verktyg i nämnden.
- 8) Främja tillverkning av undervisningsmaterial för våra teckenspråk; material behövs för olika åldrar och från nybörjare till modersmålsanvändare.
- 9) Främja det att teckenspråkigas egen historia blir en del av grundskolan historieundervisning.
- 10) Uppdatering av Språkpolitiskt program för teckenspråken i Finland tillsammans med Dövas Förbund.
- 11) Grunda en nätsida som samlar in all material om teckenspråk på teckenspråk.

1.6.2018–31.5.2021

Följande huvudteman valdes för treårsplanen

- 1) Deltagande i arbetet att ansöka Unesco att fastställa finska teckenspråkets ställning som ett hotat språk.
- 2) Främjandet av språkmedvetenheten.
- 3) Behandling av ärenden som berör den formen av teckenspråk som dövblinda använder.
- 4) Deltagande i Dövas riksomfattande kulturdagar samt andra motsvarande evenemang.
- 5) Finskt teckenspråk bland döva invandrare.
- 6) Enligt behov reaktioner på andra aktuella teman.

1.6.2021–31.5.2024

- 1) undervisning i finskt och finlandssvenskt teckenspråk
- 2) uppdatering eller komplettering av publikationen *Hur ser en bra teckenspråkig översättning ut?* (2015)
 - en guide för tekniska lösningar vid teckenspråkig videoproduktion – t.ex. i samarbete med dövförbundets kommunikationsavdelning
- 3) lätt teckenspråk (selkoviitominen) och klart teckenspråk (selkeä viittominen)
- 4) stödjande barns teckenspråksinlärning
- 5) språkundervisning och teckenspråkiga tjänster för döva invandrare
- 6) synlighet och användning av de nationella teckenspråken i media
 - nämnden kan till exempel behandla följande frågor:
 - teckenspråkiga program som tv-sända eller strömmade?
 - teckenspråk eller stödtecken?
 - mediernas betydelse för teckenspråkiga ungas språktillgång
 - språklig medvetenhet och lån från andra teckenspråk
- 7) teckenspråkig avatar-teknologi
- 8) övrigt
 - Signwiki-ordböckernas redaktionella arbete
 - döva tolkars arbetsbild och deras möjlighet att utöva sitt yrke
 - övriga aktuella ärenden enligt behov